

Dokumentacja projektowa

Zarządzanie Systemami Informatycznymi

Automatyzacja w procesie wytwarzania oprogramowania

Kierunek: Informatyka

Członkowie zespołu:

Piotr Olasik
Wojciech Grzywocz
Witold Pacholik

Spis treści

1	$\mathbf{W}\mathbf{p}$	rowadzenie	2
	1.1	Role w projekcie	2
	1.2	Cel projektu	
	1.3	Czym jest CI/CD?	
	1.4	Czym jest Jenkins?	
	1.1	1.4.1 Kluczowe cechy Jenkins:	
2	Zał	ożenia projektowe	4
	2.1	Założenia techniczne i nietechniczne	4
	2.2	Stos technologiczny	
	2.3	Oczekiwane rezultaty projektu	
3	Realizacja projektu		
	3.1	Zarządzanie projektem z poziomu Jiry	5
	3.2	Charakterystyka repozytorium i aplikacji	
		3.2.1 Struktura repozytorium	
		3.2.2 Funkcjonalność aplikacji kalkulatora	
		3.2.3 Pokrycie testami	
		3.2.4 Automatyzacja i narzędzia CI/CD	
		3.2.5 Automatyzacja Github Actions	
		3.2.6 Wygląd aplikacji	
	3.3	Automatyzacja z wykorzystaniem Jenkinsa	
	3.4	Testy	
4	Podsumowanie i wnioski		22
5	Pot	encjał rozwoju	23
6	Bib	liografia	24

1 Wprowadzenie

1.1 Role w projekcie

 Podział ról był ustalany przy planowaniu sprintów w usłudze Jira tak aby zachować jak najbardziej równe i sprawiedliwe rozłożenie pracy pośród wszystkich członków zespołu.

1.2 Cel projektu

 Celem projektu jest przedstawienie odbiorcy różnych możliwości wykorzystania narzędzi do automatyzacji w procesie wytwarzania oprogramowania. Narzędzia te mają ułatwiać pracę w całym procesie wytwarzania oprogramowania i są podstawowymi usługami używanymi przez osoby związane z DevOps.

1.3 Czym jest CI/CD?

CI/CD (Continuous Integration/Continuous Delivery) to zestaw praktyk i narzędzi w procesie wytwarzania oprogramowania, który składa się z dwóch głównych komponentów:

- Continuous Integration (CI) praktyka automatycznego integrowania zmian w kodzie do wspólnego repozytorium, gdzie każda zmiana jest weryfikowana przez automatyczne testy. Pozwala to na:
 - Wczesne wykrywanie błędów
 - Zapewnienie spójności kodu
 - Automatyczne wykonywanie testów jednostkowych i integracyjnych
 - Redukcje konfliktów między zmianami różnych programistów
- Continuous Delivery (CD) praktyka automatycznego dostarczania zmian do środowisk testowych i produkcyjnych. Obejmuje:
 - Automatyczne budowanie aplikacji
 - Wdrażanie na różne środowiska (dev, test, staging, prod)
 - Automatyzację procesu release'u
 - Szybkie dostarczanie nowych funkcjonalności do użytkowników

W naszym projekcie wykorzystujemy dwa popularne narzędzia CI/CD:

- GitHub Actions wbudowane w GitHub narzędzie do automatyzacji
- Jenkins samodzielny serwer automatyzacji

Oba rozwiązania pozwalają na automatyczne uruchamianie testów po każdej zmianie w kodzie, zapewniając wysoką jakość i niezawodność two-rzonego oprogramowania.

1.4 Czym jest Jenkins?

Jenkins jest open-source'owym narzędziem do automatyzacji, które umożliwia ciągłą integrację i ciągłe dostarczanie (CI/CD) oprogramowania. Jest to serwer automatyzacji napisany w języku Java, który pozwala deweloperom na:

- Automatyzację budowania Jenkins może automatycznie kompilować kod źródłowy po każdej zmianie w repozytorium
- **Uruchamianie testów** Automatyczne wykonywanie testów jednostkowych, integracyjnych i funkcjonalnych
- **Deployment aplikacji** Wdrażanie aplikacji na różne środowiska (testowe, staging, produkcyjne)
- Integrację z wieloma narzędziami Git, Docker, Maven, Gradle, oraz setkami pluginów

1.4.1 Kluczowe cechy Jenkins:

- Pipeline as Code Możliwość definiowania pipeline'ów CI/CD w formie kodu (Jenkinsfile)
- Distributed builds Rozproszenie budowania na wiele węzłów (agents)
- Bogaty ekosystem pluginów Ponad 1800 dostępnych pluginów
- Interfejs webowy Intuicyjny interfejs graficzny do zarządzania projektami
- Notyfikacje Możliwość powiadamiania zespołu o statusie buildów

W kontekście naszego projektu, Jenkins służy jako alternatywne rozwiązanie do GitHub Actions, demonstrując różne podejścia do automatyzacji procesu wytwarzania oprogramowania.

2 Założenia projektowe

2.1 Założenia techniczne i nietechniczne

- Przedstawienie wykorzystania narzędzi związanych z procesem automatyzacji wytwarzania oprogramowania
- Zaangażowanie odbiorców do korzystania z narzędzi automatyzujących jako narzędzi przyszłości, które już teraz ułatwiają pracę i skracają czas potrzebny na wdrożenie aplikacji
- Zaprezentowanie na realnym przykładzie i porównanie narzędzi do automatyzacji
- Wykorzystanie w praktyce i połączenie wiedzy związanej z chmurą obliczeniową, kontenerami, narzędziami do automatyzacji procesu wytwarzania oprogramowania i narzędziami do zarządzania i planowania projektów.

2.2 Stos technologiczny

GitHub, Github Actions, Github Webhooks, Git, Python, Flask, Pytest, Pycharm, Docker, Jenkins, wirtualizacja, Linux Bash, chmura Azure

2.3 Oczekiwane rezultaty projektu

- Zapoznanie odbiorcy z kilkoma narzędziami, które można wykorzystać do automatyzacji w procesie wytwarzania oprogramowania
- Zachęcenie do używania narzędzi służących do automatyzacji procesu wytwarzania oprogramowania

3 Realizacja projektu

Projekt został zrealizowany jako stworzenie repozytorium na platformie github z aplikacją webową kalkulator, stworzoną w Python Flask, następnie dodano element automatyzacji testów z pomocą github actions i github workflow, kolejnym krokiem było dostosowanie maszyny wirtualnej ubuntu na chmurze Microsoft Azure, na którą następnie został zgrany Jenkins, który jest de facto przygotowanym kontenerem z Jenkinsem i Pythonem, który został wgrany na wirtualną maszynę za pomocą systemu kontroli wersji git poprzez sklonowanie repozytorium z Dockerfile z platformy github. Na koniec Jenkins został dostosowany i połączony z repozytorium projektu Kalkulatora aby mógł automatyzować testy po każdym pushu do repozytorium. Dzięki temu że Jenkins działa na chmurze mamy dostęp do automatyzacji 24 godziny na dobę. Projekt prezentuje tym samy dwa narzędzia służące do automatyzacji.

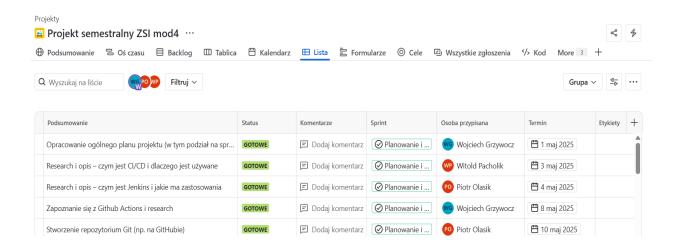
3.1 Zarządzanie projektem z poziomu Jiry

Projekt został podzielony na 7 sprintów o zbliżonym rozkładzie czasowym. Większość zadań została zaplanowana na początku, jednak kilka zadań zostało dodanych w trakcie pracy nad projektem. Staraliśmy się również dokonać równomiernego rozkładu pracy między wszystkich członków teamu w każdym sprincie.

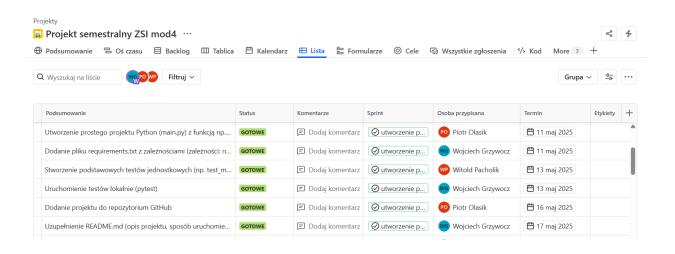
Sprinty wyglądały następująco:

- Planowanie i przygotowania
- Utworzenie projektu Python
- Rozbudowa projektu
- Uruchomienie Jenkins na chmurze
- Integracja z Jenkins
- Ulepszenia i rozbudowa
- Prezentacja i zamknięcie projektu

Sprint 1:

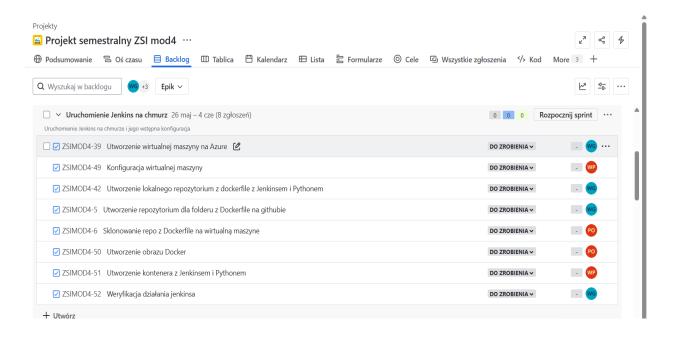
Sprint 2:

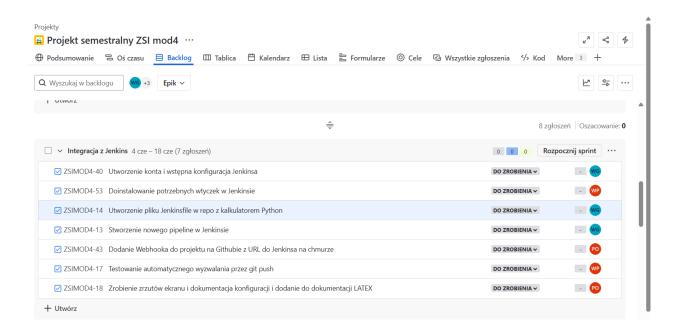
Sprint 3:

Sprint 4:

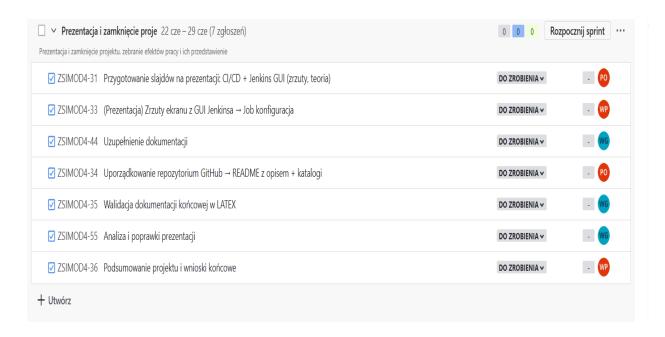
Sprint 5:

Sprint 6:

Sprint 7:

3.2 Charakterystyka repozytorium i aplikacji

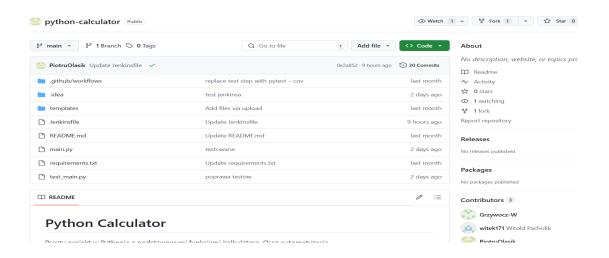
Projekt został zrealizowany w oparciu o repozytorium GitHub zawierające aplikację kalkulatora napisaną w języku Python z wykorzystaniem frameworka Flask. Aplikacja stanowi praktyczny przykład demonstrujący możliwości automatyzacji w procesie wytwarzania oprogramowania.

3.2.1 Struktura repozytorium

Repozytorium python-calculator zawiera następującą strukturę plików:

- main.py główny plik aplikacji zawierający logikę kalkulatora oraz interfejs webowy Flask
- templates/index.html szablon HTML dla interfejsu użytkownika z responsywnym designem
- $\bullet\,$ test_main.py suite testów jednostkowych napisanych z wykorzystaniem pytest
- requirements.txt lista zależności projektu (Flask, pytest, pytest-cov)

- .github/workflows/python-tests.yml konfiguracja GitHub Actions dla automatyzacji CI/CD
- Jenkinsfile definicja pipeline'u Jenkins dla alternatywnej automatyzacji
- README.md dokumentacja projektu z instrukcjami uruchomienia

3.2.2 Funkcjonalność aplikacji kalkulatora

Aplikacja implementuje podstawowe operacje matematyczne:

- Dodawanie (add) sumowanie dwóch liczb
- Odejmowanie (subtract) różnica dwóch liczb
- Mnożenie (multiply) iloczyn dwóch liczb
- Dzielenie (divide) iloraz dwóch liczb z obsługą błędów dzielenia przez zero

Aplikacja posiada intuicyjny interfejs webowy napisany w HTML/CSS z:

- Formularzem do wprowadzania liczb i wyboru operacji
- Obsługą błędów i walidacją danych wejściowych
- Responsywnym designem z jasnoniebieskim tłem i wycentrowanym kontenerem
- Wyświetlaniem wyników operacji oraz komunikatów o błędach

3.2.3 Pokrycie testami

Projekt zawiera kompleksowe testy jednostkowe obejmujące:

- Testy wszystkich podstawowych operacji matematycznych
- Test obsługi błędu dzielenia przez zero z wykorzystaniem pytest.raises
- Automatyczne generowanie raportów pokrycia kodu (pytest-cov)

Plik z testami, test_main.py:

```
Code
                24 lines (17 loc) · 421 Bytes
          # test_main.py
    1
    3
          import pytest
           from main import add, subtract, multiply, divide
    4
          def test_add():
              assert add(2, 3) == 5
    7
          def test_subtract():
   10
              assert subtract(5, 3) == 2
   11
          def test_multiply():
              assert multiply(4, 2) == 8
   13
   14
   15
          def test_divide():
              assert divide(10, 2) == 5
   17
   18
          ## test
   19
          def test_divide():
              assert divide(10, 2) == 5
   20
   21
          def test_divide_by_zero():
              with pytest.raises(ValueError):
   23
                  divide(5, 0)
```

3.2.4 Automatyzacja i narzędzia CI/CD

Projekt demonstruje dwa podejścia do automatyzacji:

- 1. **GitHub Actions** workflow uruchamiający testy przy każdym push i pull request
- 2. **Jenkins** pipeline z etapami klonowania, instalacji zależności i uruchamiania testów

Oba rozwiązania zapewniają ciągłą integrację i automatyczną weryfikację jakości kodu, co stanowi fundament nowoczesnego procesu wytwarzania oprogramowania.

3.2.5 Automatyzacja Github Actions

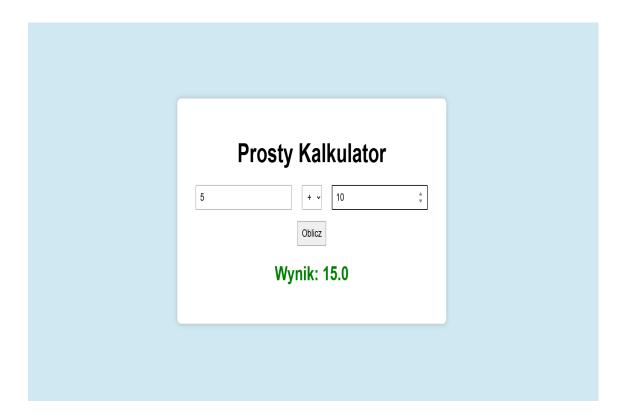
W projekcie zaimplementowano automatyzację testów przy użyciu Github Actions. Plik konfiguracyjny python-tests.yml znajdujący się w katalogu workflow definiuje proces ciągłej integracji (CI), który uruchamia się automatycznie przy każdym push'u i pull requeście do repozytorium.

Workflow składa się z następujących kroków:

- Pobranie kodu źródłowego z repozytorium (actions/checkout)
- Konfiguracja środowiska Python 3.10 (actions/setup-python)
- Instalacja zależności projektu z pliku requirements.txt
- Uruchomienie testów jednostkowych z pomiarem pokrycia kodu przy użyciu pytest i pytest-cov

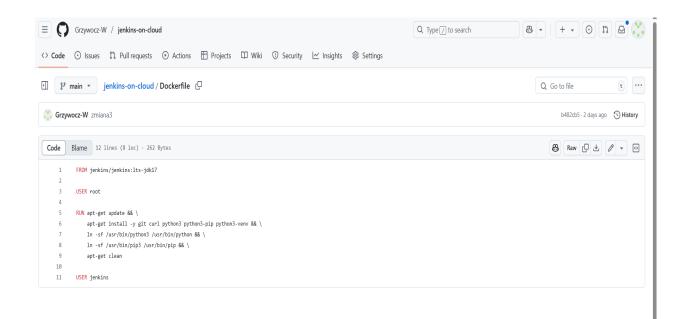
Dzięki tej automatyzacji każda zmiana w kodzie jest natychmiast weryfikowana poprzez uruchomienie pełnego zestawu testów, co pozwala na wczesne wykrycie potencjalnych błędów i utrzymanie wysokiej jakości kodu. Raport pokrycia kodu (-cov-report=term-missing) pokazuje, które części kodu nie są objęte testami, co pomaga w identyfikacji obszarów wymagających dodatkowego testowania.

3.2.6 Wygląd aplikacji

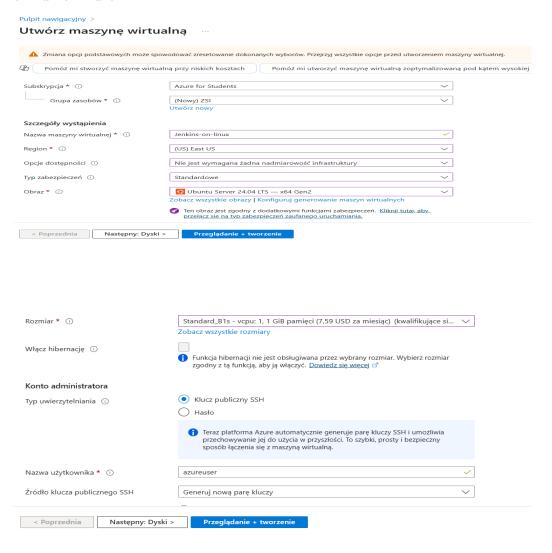

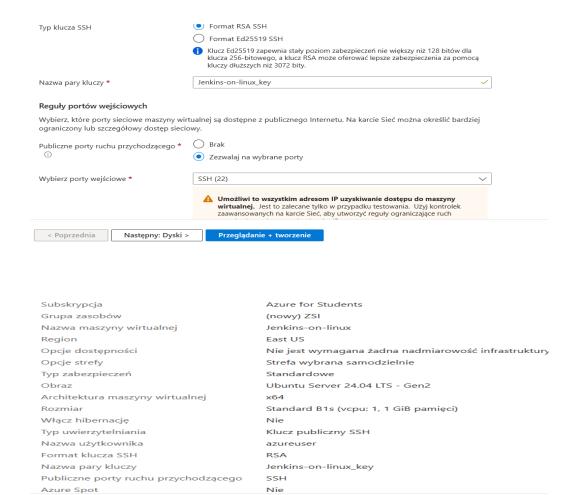
3.3 Automatyzacja z wykorzystaniem Jenkinsa

Na początek utworzony został Dockerfile lokalnie oraz utworzono dla niego repozytorium na githubie:

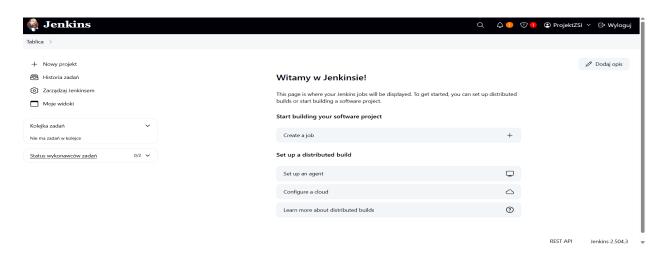
Kolejnym krokiem było utworzenie maszyny wirtualnej Ubuntu na chmurze Azure. Początkowo chcieliśmy skorzystać z Rendera jednakże po każdym wyłączeniu Jenkinsa ustawienia w renderze się resetowały a żeby temu zaradzić musielibyśmy wykupić plan premium na Renderze z przestrzenią dyskową dla danych naszego Jenkinsa. Jako że nie mogliśmy pozwolić sobie na taki wydatek, zdecydowaliśmy się skorzystać z planu studenckiego Microsoft oferowanego przez uczelnie i skorzystaliśmy właśnie z chmury Azure włączając na niej wirtualną maszynę z systemem Ubuntu. Konfiguracja Ubuntu na chmurze Azure:

< Poprzednia Następna > Utwórz

Połączenia z wirtualną maszyną dokonywaliśmy z wiersza poleceń poprzez ssh na adres ip wirtualnej maszyny. Po wstępnej konfiguracji wirtualnej maszyny sklonowaliśmy na nią repozytorium z przygotowanym Dockerfile z Jenkinsem i Pythonem. Następnie utworzyliśmy obraz Dockera i kontener z Jennkinsem. Do usługi Jenkins wchodziliśmy logując się w przeglądarce na adres ip wirtualnej maszyny z dopiskiem odpowiedniego portu. Jenkins w przeglądarce zadziałał poprawnie i mogliśmy utworzyć i skonfigurować konto:

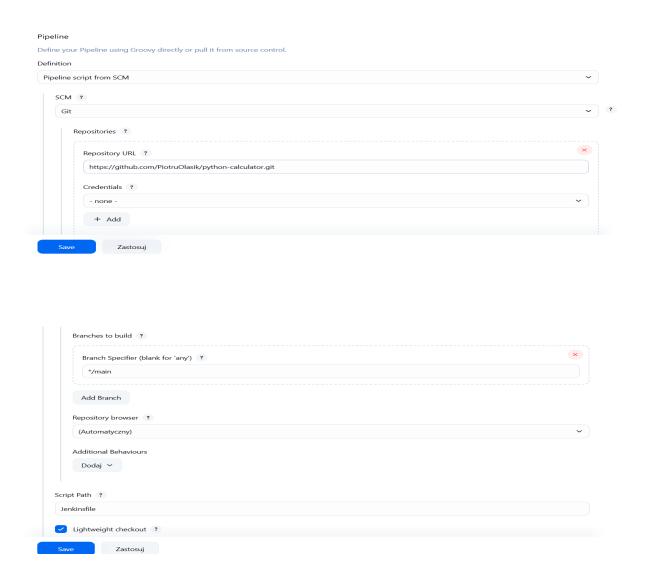
Po zalogowaniu się do Jenkinsa założyliśmy konto, pobraliśmy wtyczki takie jak m.in. Pipeline, github integration, git integration, git plugin, github plu-

gin, blue ocean. Skonfigurowaliśmy konto i zapoznaliśmy się z możliwościami i interfejsem Jenkinsa. Kolejnym krokiem było utworzenie Jenkinsfile w repozytorium z kalkulatorem Python. Plik ten zawiera instrukcje dla przeprowadzanego pipeline Jenkinsa. Jenkinsfile w repozytorium projektu (kluczowy fragment):

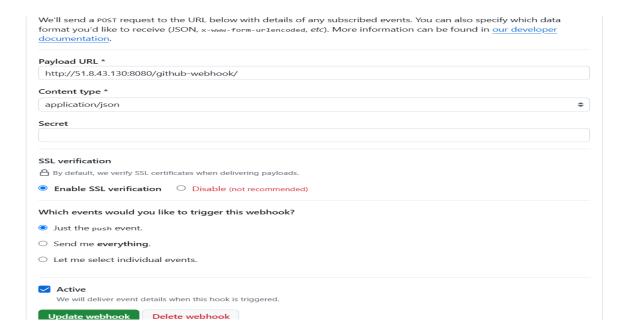
```
| Dipeline | As tages | Assess | Assess
```

Następnie utworzyliśmy pipeline w Jenkins łącząc go z docelowym repozytorium projektu, tak aby jenkins mógł połączyć się z repozytorium projektu, odczytać instrukcje z Jenkinsfile i dokonać automatycznych testów aplikacji. Pipeline w Jenkins:

Ostatnim krokiem w tym etapie było utworzenie w repozytorium projektu webhooka do adresu URL Jenkinsa aby automatyzacja testów z wykorzystaniem Jenkinsa przebiegała pomyślnie. Webhook:

3.4 Testy

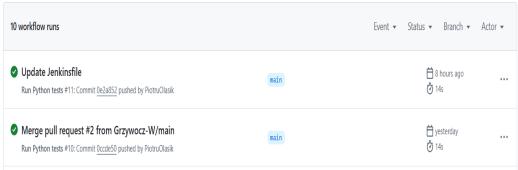
Testy przeszły poprawnie i zarówno Jenkins jak i Github actions działają poprawnie zapewniając automatyczne testowanie po każdym pushu do repozytorium:

All workflows

Showing runs from all workflows

Q Filter workflow runs

4 Podsumowanie i wnioski

- Projekt skutecznie zrealizował założone cele, demonstrując praktyczne zastosowanie narzędzi automatyzacji w procesie wytwarzania oprogramowania
- Wykorzystanie dwóch różnych rozwiązań automatyzacji (GitHub Actions i Jenkins) pozwoliło na porównanie ich możliwości i specyfiki:
 - GitHub Actions oferuje prostszą konfigurację i natychmiastową integrację z repozytorium
 - Jenkins zapewnia większą elastyczność i możliwości rozbudowy poprzez bogaty ekosystem pluginów
- Wdrożenie Jenkinsa na chmurze Azure pokazało praktyczne aspekty utrzymania infrastruktury CI/CD, w tym:
 - Konfigurację środowiska na maszynie wirtualnej
 - Zarządzanie kontenerami Docker
 - Integrację z systemami kontroli wersji
- Projekt wykazał kluczową rolę automatyzacji testów w zapewnianiu jakości kodu poprzez:
 - Natychmiastową weryfikację zmian
 - Systematyczne raportowanie pokrycia testami
 - Redukcję ryzyka wprowadzenia błędów do produkcji
- Wykorzystanie metodyki Agile i narzędzia Jira usprawniło zarządzanie projektem, pozwalając na:
 - Efektywny podział zadań
 - Śledzenie postępów prac
 - Adaptację do pojawiających się zmian
- Projekt potwierdził, że automatyzacja procesów CI/CD jest niezbędnym elementem nowoczesnego wytwarzania oprogramowania, znacząco przyspieszającym cykl rozwoju i poprawiającym jakość końcowego produktu

5 Potencjał rozwoju

- Hostowanie aplikacji webowej kalkulatora na chmurze dostępnej 24h
- Dodanie instalatora wizard dla klientów aplikacji

6 Bibliografia

- 1. GitHub Documentation GitHub Actions. https://docs.github.com/en/actions
- 2. Jenkins Official Documentation Jenkins User Handbook. Dostępne online: https://www.jenkins.io/doc/
- 3. Flask Documentation Flask Web Development Framework. Dostępne online: https://flask.palletsprojects.com/
- 4. Microsoft Azure Documentation Virtual Machines. Dostępne online: https://docs.microsoft.com/en-us/azure/virtual-machines/